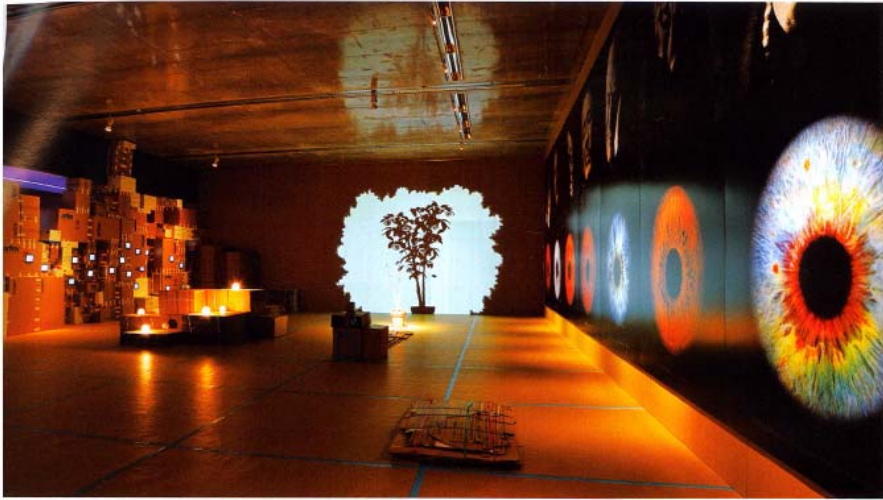

το φυλαχτό του 21ου αιώνα

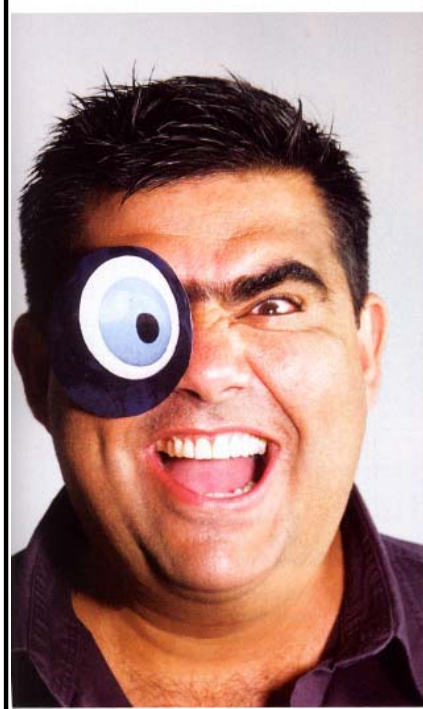
Ο Issey Miyake έκανε τον «Κύκλωπα-μάτι» που σχεδίασε φυλαχτό στην μουσική του στην Ιαπωνία, ενώ η πολυαυξημένη έκθεση «Χρασας - Μόδα από Χαρτί», που είχε επιμεληθεί, ταξιδεύει στα πιο creative μουσεία μόδας του κόσμου. Με αφορμή την έκθεση «Bulls Eye Special» στην οποία συμμετέχει, ο Βασίλης Ζηδιανιάκης μάς μιλάει για τις νέες πραγματικότητες του οράν.

Από τη Δέσποινα Ζευκλή

α βλέπεις, να κοιτάξεις, να παρακολουθείς, να εξετάζεις. Η έκθεση «Bulls Eye Special», η οποία εξετάζει τις διαφορετικές δυνατότητες του μπισού και του βλέμματος, δεν είναι μόνο ένα δείγμα του δια-καλλιπεντικού προγράμματος του «21_21 Design Sight» στην Ιαπωνία, αλλά και μια μεταφορά της πολύπλευρης οπτικής του νέου αυτού μουσείου που προκαλεί ζυμώσεις ανάμεσα σε διαφορετικούς καλλιπένες και εταιρείες, δεικνύοντας το μέλλον της καλλιπεντικής δημιουργίας γενικότερα. Αυτή την υβριδική κατάσταση –όπου οι καλλιπένες συνομιλούν με τις εταιρείες παρα-

γωγής νέων υλικών, οι designers χρησιμοποιούν τη γνώση των επιστημόνων και το αντίστροφο, οι «ακτινογράφοι» μιας έκθεσης καθορίζουν την τελική εμπειρία και την παρουσίαση του έργου των καλλιπενών, οι σχεδιαστές μόδας κάνουν φόρμα ένα αρχιτεκτονικό σχέδιο και οι εικαστικοί κάνουν T-shirt ένα έργο – αγαπά και οι υπηρετεί ο Βασίλης Ζηδιανιάκης. Ο ίδιος και η «Aporos», η μη κερδοσκοπική εταιρεία που έχουν ιδρύσει εδώ και πέντε χρόνια μαζί με τον αρχιτέκτονα Στάμο Ι. Φοφαλιό, πιστεύουν ότι τα σύνορα ανάμεσα στην καθαρή τέχνη, το design και τη μόδα έχουν καταργηθεί ή τουλάχιστον ότι το πιο ενδιαφέροντα πράγματα είναι υβριδικά και τοποθετούνται στο (άποιο) ενδιαμέσο των διαφορετικών πολιτισμών της εκάστης των τεχνών αυτών. Το να ξεφυ-

λίζει μαζί τους καταλόγους εκθέσεων και καλλιπενών στα γραφεία της Aporos είναι απόλαυση και εκπαίδευση ταυτόχρονα.
κύκλωπας
 Αυτόν τον καιρό, κεντρική θέση στο μεγάλο τραπέζι των φωτεινών γραφείων της παλιάς αστικής πολυκατοικίας της οδού Πατισίων κατέχουν οι κατάλογοι του «21_21 Design Sight», όπου συμμετέχει η «Aporos» με το έργο «Op The Cyclars» του Ζηδιανιάκη. Πρόκειται για ένα πρωτοποριακό ερευνητικό μουσείο σε ένα κτίριο του Tadao Ando, τη δημιουργική ομάδα του οποίου απαρτίζουν ο Ιάπωνας σχεδιαστής μόδας Issey Miyake και οι νιζόνεο Taku Satoh και Naoto Fukasawa. Ξ' ένα παλιότερο τοξέδι του στην Ιαπωνία, αναζητώντας ένα μουσείο για να

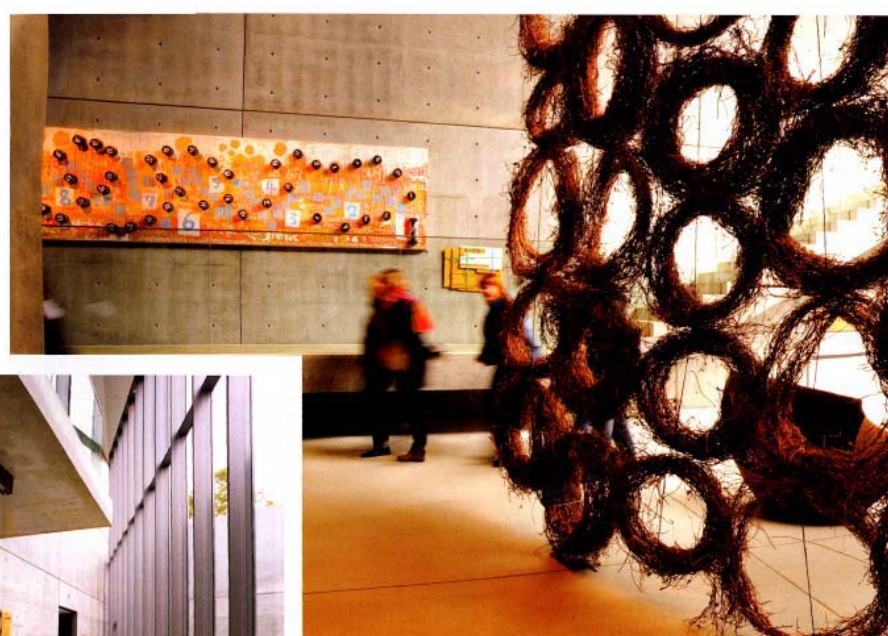

Από αριστερά: Άποψη της έκθεσης Bulls Eye Special, με τα χαρτόκουτα του Hibino και ένα interactive βίντεο στο βάθος, στο οποίο ο φωτογράφος Francis Giacobetti, με την εγκατάσταση Hymn, αντιπροσώπευε μόδα προσωπικότητας. Ο Βασίλης Ζηδιανιάκης βλέπει το ζήτημα τέχνης με άλλο μάτι... Η κάρνην εγκατάσταση του Katsuhito Yamamoto, που έγινε για να «ατεγαστεί» η συλλογή γυαλιών του Issey Miyake.

παρασείει την έκθεση «Χρασας - Μόδα από Χαρτί», η καλλιπεντική διεύθυντρια του έδειξε μια χάντρα-μπή που είχε φέρει από την Ελλάδα και του ζήτησε να εμπνεύσει μια σύνθεση για τον κατάλογο της έκθεσης. Κάπως έτσι προέκυψε ο Κύκλωπας-μάτι, ο οποίος εμπνέεται από μια πληθώρα αναφορών, από τον αμφικό ορισμό του βλέμματος ως βέλος φωτός έως τις φιγούρες-Logo Pictoplasma Characters, και έμελλε να ελεγχθεί στα «φυλακτό-λογο» της έκθεσης και στον συμβολικό «φρουρό» που προστάτει το νέο μουσείο από το «κόκο μάτι». Στο εγκαίνια, όλοι οι συμμετέχοντες φορούσαν το T-shirt με το έργο του Ζηδιανιάκη, στα εκπαιδευτικά προγράμματα τα παιδιά ζωγράφιζαν πάνινες κούκλες με τη μορφή του, ενώ μπροστά στην εγκατάσταση με τη γιγ-

ντα υφασμάτινη μονόφθαλμη φιγούρα του στήθηκαν χαρτόκουτα με 60 καλά χάντρες-μάτια, όπου οι επισκέπτες έσκυβαν κάνοντας τις προφορές τους. Τέλος, ο Miyake μετέφερε μια εκδοχή του και στην μουσική του «pleats please». Και μόνο ο κατάλογος της έκθεσης αρκεί να σε πείσει ότι πρόκειται για ιδιαίτερο project. Στις σελίδες όπου παρουσιάζονται τα έργα των καλλιπενών Επρωβάλλει ο Tamasho, ο χαρακτήρας-manga της έκθεσης, ο οποίος θέτει τρεις ερωτήσεις τόσο στους συμμετέχοντες καλλιπένες όσο και στις εταιρείες-σπώνσορες.
manga
 Λέει ο Ζηδιανιάκης: «Η ιδέα της έκθεσης έχει άλλωστε, μεταξύ άλλων, στόχο το να φέρει πιο κοντά τους δημιουργούς και τις εταιρεί-

ες. Η ίδια η φύση της τέχνης σήμερα σε σπρώχνει προς το εκεί. Ο καλλιπένες χρειάζεται τα νέα υλικά και την τεχνολογία των νέων αυτών εταιρειών, αφού τα υλικά με τα οποία παρματίζεται δεν είναι μόνο αυτά των παραδοσιακών μεθόδων της τέχνης. Υποδεχόμενος μάλιστα τους επισκέπτες ανά ζευγάρια – άλλο αν λίγο πιο μπροστά μπαίνει ο καλλιπένες, ο οποίος άλλωστε μπορεί να κάνει καλύτερα... τη μιμού να επικοινωνήσει καλύτερα με το κοινό, απ' ό,τι το κοστομαρμαμένο στέλεχος της εταιρείας. Στην Ελλάδα, η συνείδηση αυτή δεν υπάρχει ακόμη. Οι χαρνοί μιας έκθεσης νομίζουν ότι θα προβληθούν μόνο αν στήσουν ένα τέρας στον τοξότο στο κέντρο της έκθεσης παρά αν συμμετέχουν δημιουργικά στη διαδικασία της δημιουργίας της, δονεί-

Η εγκατάσταση του Hibino, αλλά και ο Κύκλωπας Op του Ζηδιανιάκη χαρακτήρισαν την εμπειρία της έκθεσης Bulls Eye Special.

ζώντας τεχνολογικά. Επίσης, ιδιαίτερα δημιουργικές είναι και ο τρόπος με τον οποίο πλέον τα όρια καταργούνται. Ένας σχεδιαστής μόδας δεν σχεδιάζει απλώς το χάρτι, αλλά δημιουργεί μια εικόνα. Ο ακτινογράφος μιας έκθεσης δεν σχεδιάζει απλώς το χώρο, αλλά παρεμβαίνει σε μεγάλο βαθμό στο τελικό αποτέλεσμα. Ιδιαίτερα πρωτοποριακή βρισκό σε αυτόν τον τομέα τη δουλειά που έκανε ο Mathieu Lehanneur στην έκθεση «Tomorrow Now», η οποία ξεπερνά τα όρια της ακτινογραφίας και έχει να κάνει με το visualization, με ένα πολύ πιο οργανικό κομμάτι της τελικής εμπειρίας της έκθεσης. Επίσης, στην έκθεση στην Ιαπωνία, ο Hibino που τις κατασκευές του με τα χαρτόκουτα επενέβη σε πολύ σημαντικό βαθμό στον τρόπο με τον οποίο παρουσιάστηκαν τελικά τα έργα – ακόμη και οι λεζάντες, μπήκαν σε κάτι ειδικά χαρτοκατασκευές που χρησιμοποιούν οι Ιάπωνες όταν ανακυκλώνουν αντικείμενα». Επιστρέφοντας στον κατάλογο της έκθεσης «Bulls Eye Special» και στη φιγούρα του Tamasho, επισείει την προσοχή μου στο interaction που δημιουργεί το manga, παίζοντας

με τις απαντήσεις κάθε συμμετέχοντος. Όταν, για παράδειγμα, στην ερώτηση, «Ξε τι εστιάζει περισσότερο το μάτι σας καθημερινά»; ο ίδιος απαντά «Τα πρόσωπα των ανθρώπων, το σχήμα των ομαμάτων τους και οι γραμμές των αντικειμένων», ο Tamasho κάνει ένα βήμα πίσω, σαν να νιρέπεται, συνειδητοποιώντας ότι συγκεντρώνει το βλέμμα του επάνω τους! «Δείτε κι αυτούς τους καταλόγους – από τις δύο πρώτες εκθέσεις του μουσείου «21_21 Design Sight», η μία από τις οποίες αφορούσε τη Σκολάτα και η άλλη το Νερό. Ακόμη και τοποθετώντας τους τα ένα δίπλα στον άλλο, συνειδητοποιείς ότι αυτή η ομάδα σχεδιάζει ακόμη και τους καταλόγους με προοπτική, όταν μετά από κάποια χρόνια τους κοπής όλους μαζί, να δημιουργούν μια συνέχεια, μια πρόταση. Πρόκειται για δύο πολύ ενδιαφέρουσες εκθέσεις, καθένα από τις οποίες επιμελήθηκε και ένας από τους καλλιπενικούς διευθυντές που συνθέτουν μια ευρύτερη προσέγγιση, πέρα από το κωμικό εικαστικό ή το διαμορφωτικό. Ο κύκλος θα κλείσει με την έκθεση του τρίτου, του Miyake, που ετοιμάζει μια

έκθεση για τον «Ανθρώπο του 21ου αιώνα», η οποία εγκαινιάζεται στα τέλη Μαρτίου και αφορά τη νέα οικολογική συνείδηση.
χρασας
 Μόλις χθες έμαθα μάλιστα κάτι που μου κρατούσαν μυστικό: «Όλα τα έργα θα είναι από χαρτί». Η κουβέντα επανέρχεται στην έκθεση «Χρασας - Μόδα από Χαρτί», με τα χάρτινα φορέματα της δεκαετίας του '60 που μετά το Μουσείο Μνηνάκη ετοιμάζεται να ταξιδέψει σε μερικά πολύ σημαντικά μουσεία στο εξωτερικό. «Το κυριότερο όμως είναι ότι πρόκειται για μουσεία που εγώ αγαπώ πάρα πολύ! Μουσεία σαν το Mudam, το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Λουξεμβούργου, το Μουσείο Μόδας της Αμβέρσας και το Design Museum στο Λονδίνο. Στο Mudam, ας πούμε, είναι διευθυντρια μια πολύ δραστήρια και δυναμική γυναίκα με την οποία είχαμε συνεργαστεί και στις «Πιτυκώσεις», η Marie Claude Beaud. Τα πάντα εκεί είναι τέχνη. Από τις βραδιές για το φαγητό που διοργανώνονται, ως το πωλητήριο, το οποίο έχει μάλιστα δύο καλλιπενικούς διευθυντές που γυρίζουν όλον τον κόσμο και μα-

ζεύουν ιδιαίτερα αντικείμενα. Εκεί είδα για πρώτη φορά τις κούκλες με τους ιούς – όπου μπορείς να πάσεις και να παίξεις με τον ιό του AIDS ή της χολέρας. Με ενδιαφέρει να συνεργαστώ με μουσεία που έχουν πίσω τους δημιουργικούς ανθρώπους και ομάδες. Που δεν θέλουν απλώς μια έτοιμη έκθεση να τη χωρέσουν σε ένα από τα κενά τους, αλλά ένα project εν ερελίξει που θα δημιουργηθεί σε συνεργασία με το μουσείο. Καμιά από τις εκθέσεις που ετοιμάζουμε για το εξωτερικό δεν θα είναι η ίδια έκθεση που είδατε στην Αθήνα. Αρνιθήκα την πρόταση του Μουσείου Design της Νέας Υόρκης, όταν συνειδητοποίησα ότι ήθελα απλώς μια έκθεση-πακέτο για να γεμίσουν μια τρύπα στο πρόγραμμά τους. Στο μουσείο Mori στην Ιαπωνία που είναι υπερπαραγωγή πάλι ένωση σάκχια, σαν να βρέθηκα στο Χόλιγουντ, με όλους αυτούς τους υπεύθυνους να σε ρωτούν τυπικά ποια αίθουσα θέλεις, πόσα τετραγωνικά θα χρειαστείς κ.λπ. Όλη η οργάνωση βρίσκεται σε αυτή τη δημιουργική συνεργασία. Ούτως ή άλλως, η «Aporos» ακόμη είναι ένα είδος οικοτεχνίας...»

bob
 Συζητώντας για τη δημιουργία, η κουβέντα καταλήγει στον πιο σημαντικό ίσως δάσκαλό του, τον Bob Wilson, κοντά στον οποίο δοξάμε ακηρά για τρία χρόνια και του άλλαξε σ' ένα σημαντικό βαθμό τον τρόπο που σκέφτεται. «Θυμάμαι μια χαραγμένη, όπου ήμουν επί ώρα στη σκηνή, με τον Wilson να κτυπάει το μολύβι που κρατάς στο χέρι των κινήσεων και μετρώντας από το 1 ως το 300 κι εμείς να κινούμαστε σύμφωνα με τις οδηγίες, σε συγκεκριμένες στιγμές κάθε χορευτικής. Κάποια στιγμή μέρδεψε το μέτρημα, για να το ξαναπείσει ανέκφραστος μετά από μερικάς αριθμούς. Για μερικάς δευτερόλεπτα κοιταχτήκαμε περίεργα, άλλος κοιμήθηκε, άλλος πήρε απλώς μια περιεργή έκφραση. Όπως μας έλεγε στο τέλος, το είχε κάνει επίτηδες. Και αυτό το δευτερόλεπτο, η οποία κατέγραφε σε κάμερα, προκειμένου στη συνέχεια να τα εντάξει στη χαραγμένη, ήταν που θα έκαναν γι' αυτόν τη διαφορά στον όλο ρυθμό και τη δομή της παράστασης.»